

چامه
شعر، داستان، گپ

مسعود
خیام
ادای احترام

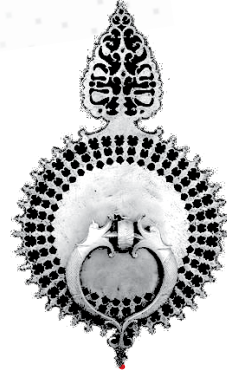

فصل نامه ادبی چامه

۱۵۰ هزارتومن

زمستان ۱۴۰۲

C H A M E H

چامه ۳۲

(دوره جدید دوم): زمستان ۱۴۰۲

صاحب امتیاز و مدیر: محمدصادق رحمانیان
شماره تلفن: ۰۹۱۲۱۴۸۶۹۶۱

دبیر شعر: ضیاءالدین خالقی
دبیر داستان: محمدجواد جزینی

روابط عمومی و اشتراک: فرشته چایکار
مدیر هنری: ابوذر ابراهیم
گرافیکست: پارسا رحمانیان
حروفچینی: راضیه آخوندی
فضای مجازی: پگاه رحمانیان

نشانی: تهران، ستاری جنوبی، لاله شرقی، بنفشه نهم
کوچه یاس، پلاک ۲، واحد ۱۰، کد پستی: ۱۴۷۳۹۹۶۴۷۶

chamehmag@gmail.com
www.chamehmag.ir

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: قشقایی
تهران و شهرستان: پخش چشمه: ۷۷۱۴۴۸۲۱ و ۷۷۱۴۴۸۰۸
دکه های تهران: نشرگستر امروز نوین ۰۲۱۵۴۰۸۱۰۰۰

۲۵ هزار تومان
در
فروشگاه های
مجازی

شعر ◀ داستان ◀ گپ

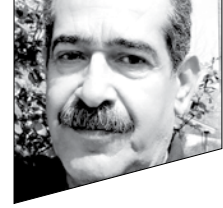
c h a m e h

پست و پستک
دل
نشان زمستان پدید

فصل نامه ادبی چامه

سال پنجم، شماره سی و دوم

زمستان ۱۴۰۲

داستان

گپ و
گفت

ویژه

شعر آغاز

۶۲-۱۰۱

زکریا تامر
راحله بهادر
مژده نادری
سیاوش مبرز
فاضله فراهانی
محمدباقر رضایی
خرم سعیدی
قباد آذر آیین

۳۸-۵۳

صلاح فائق
موسی بیدج
حمزه بن حسین
مدق رحمانی

۵۴-۶۱

محمدعلی سپانلو

۱۴-۳۳

مسعود خیام

۳۴-۳۷

علی باباچاهی

۳۸-۴۱

سیروس نوذری

۱۰-۱۳

عباس باقری

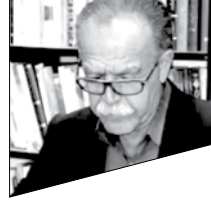

جستار

ترجمہ

شعر زمان

گپ و
گفت

۱۶۲-۱۲۴

اکرم امامی
پل شائول
مژدہ پاک سرشت
محمد الامین الکرخی
عباس بیضون
محمد القصیمی
نشمی مہنا
رشا عمران
ہند جودہ
یون فوسہ
سمیہ کشوری
فرزدق اسدی
بسام حجار
پروانہ حسنیہ
آنا ہافمن

۱۲۳-۱۰۲

عبدالحمید ضیایی
کروب رضایی
حامد معراجی
سیروس امیری زنگنه
ذوالفقار شریعت
روح اللہ آبسالان
مہشید کاوہ
لیلا طیبی رها
نیما غلامرضایی
مہری ذبیحی اترگلہ
جواد نبی زاده مقدم

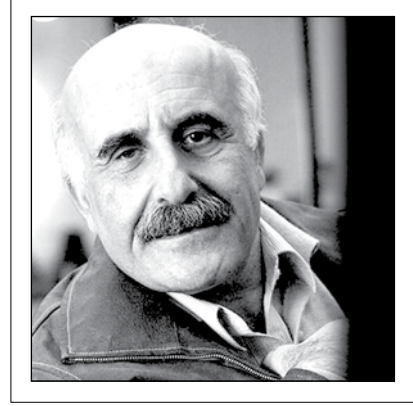

مسعود خيام

گفت و گوی ادبی

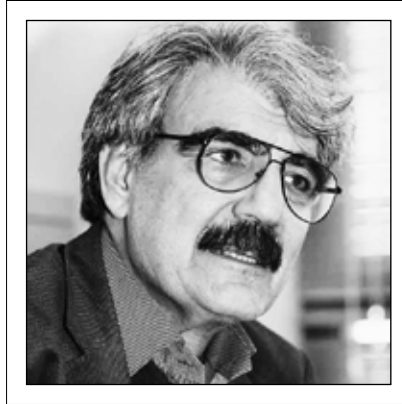
۱۴

عباس بیضون؛ لبنان

شعر مقاومت

۱۳۲

موسی بیدج

ترجمه شعر

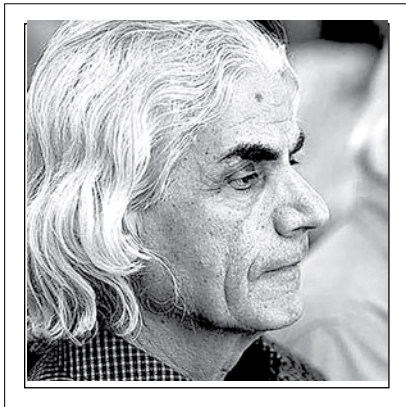
۵۰

صلاح فایق؛ عراق

گفت و گوی ادبی

۴۲

علی باباجانی

نقد و بررسی

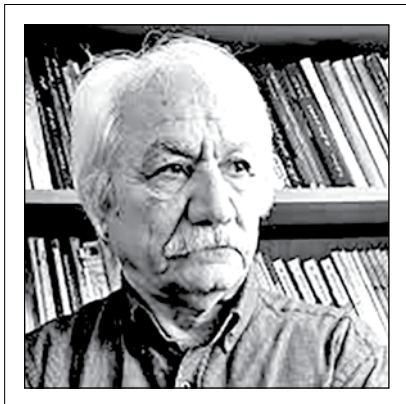
۳۶

عبدالحمیدضیایی

شعر

۱۵۴

قباد آذرایین

نقد داستان

۹۲

رشا عمران

شعر

۱۳۷

فاضله فراهانی

داستان ایرانی

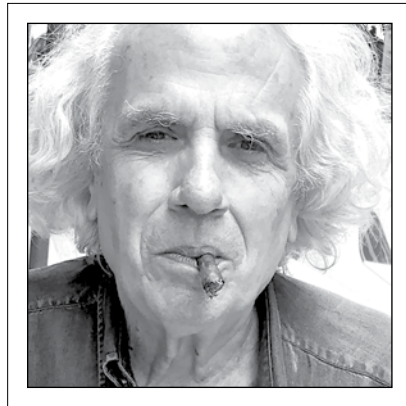
۸۶

آناهافمن

شعر آلمان

۱۵۸

پیل شائول

شعر و ترجمه

۱۳۰

محمدباقر رضایی

روایت

۹۲

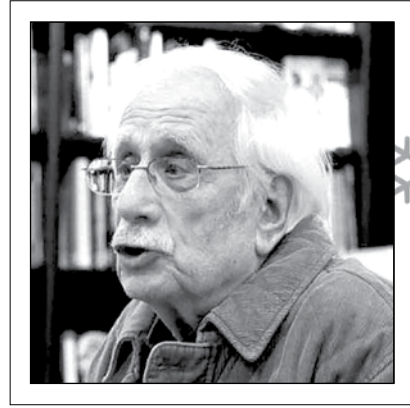

سیروس نوذری

شعر

۳۶

زکریا تامر

داستان خارجی

۶۴

سیاوش مبرز

داستان

۸۵

مصطفی القصیصی

شعر

۱۳۴

چه مستان هوشیاری*

| عباس باقری |

۱۰

چامه
فصلنامه ادبی
سال پنجم

کف می زد در آسمان
برگ می رقصید
باد
هوهوکنان
دور بگیرِ مست می چرخید
و می چرخید یاد تو در باران
خدایا... خدایا...
چقدر ستاره!
چقدر سماع... زیرناودان!

شب
از نیمه راه، بازگشته بود دوباره
بلوچستان
آمده بود به تغزل
با خودش «میرکمب»^(۱۰) آورده بود
«شی مرید و هانی»^(۱۱) آورده بود
باران
با ابریک جا می بارید در «کلات»

عرفان
در آغوش «خواجه محمد»^(۶)
مرشدی می کرد
شور
خیز بر می داشت، دم می گرفت
قلندر می شد، شهباز می شد
مست می شد
پیراهن محاق را
چاک می زد بر تن
«قیچک»^(۷)
گل می گفت
«بنجو»^(۸)
گل می شنید
گلاب می گرفت از پیشانی
«تمبوره زن»^(۹)
ماه
دف می زد
درخت
پای می کوبید برخاک

شب و
خُنپای ماه
در نخل زارِ بلوچستان.
بعد
مائده شعر که جور شد
تهمینه ی خیالِ تو با فانوس آمد
از در
و «بیدل»^(۱)
ساز بندی نُت ها را، به نی سپرد
چه شبی...
خدایا... چه شبی...!

بلوچها
چقدر ستاره که در «بمپور»^(۲)
چقدر آبگینه که در سنگ
چقدر «مکران»^(۳)
چقدر «ناهوک»^(۴)، چقدر
«پیرآباد!»^(۵)...

از خُم خانه‌اش
شراب برمی داشت
و «بنت»^(۲۷)
پسته‌ی کوهی در دهان
مستان می گذاشت
«تفتان»^(۲۸)
چُپقِ اش را چاق می کرد زیر برف
و عطری آویشنِ کوهی
از درّهٔ «نگاران»^(۲۹)
به هوا برمی خاست
شعر می آمد لبِ چشمه
اندوه
نامحرم می شد،
تشنه برمی گشت
بعد
دست افشانی وجد و
دمیدنِ گیسوی ماه
از زیرِ شالِ نازکِ مه

پایین می آمدند
کیف می کرد «پیشین»^(۱۸)
«بولان»^(۱۹)
از دور تماشا می کرد
«نگور»^(۲۰)
به جای ترنج
انگشت هایش را می برید
و «جازموریان»^(۲۱)
گیسوی حنا بسته اش را
گاه روی شانهِ «باهوکلالت»^(۲۲)
می انداخت
گاه روی شانهِ «دلگان»^(۲۳)
چه شبی...!
خدایا... چه شبی...!
«سرحه»^(۲۴)
سرش را گذاشته بود
روی سینه‌ی «لاشار»^(۲۵)
«ماشکید»^(۲۶)

و حنجره ها تر می شد
از «هلوها لو... لرو لارو...»
«لرولا»^(۱۳)
به کوری چشم قاچار
شب
انبه ها و رطب هایش را
چیده بود در بشقابِ آسمان
«سنگان»^(۱۴)
انار دانه می کرد
در کاسهٔ «کلپورگان»^(۱۵)
«بیرک»^(۱۵)
با پلنگ هایش
دست در دست دختران ایل
می رقصید
ستاره ها
«تلولو»^(۱۶) کشان
از صخره های «راسک»^(۱۷)

خدایا... خدایا...

چه مستان هوشیاری
در شب بی تزویر...!

صبح شد

ماه رفته بود بالای نخل

از کندوی آفتاب، عسل بیاورد

خورشید رفته بود

میش صبح را بدو شد

دختران ایل رفته بودند

از «هودیان»^(۳۰)، طراوت بیاورند

چامه

فصل نامه ادبی

سال پنجم

۱۲

سیم
برگردن آهو)

و مضراب هانمی پرسیدند

این حیرانی

از کدام مشرق

می آید به تماشا...!

درست همان طور که شعر

می خواست

همان طور که «پیرپتری»^(۳۳)

همان طور که شور... .

درست، عین چشم های تو

که شب را با صبح درآمیخته بود

و من را چنان بیخت از غریال آتش

که هنوز نمی دانم

خاکستر را تنور کدام پیرزن در

«قصرقند»^(۳۴)

به یاد می آورد؟!!

سه شنبه ۲۱ بهمن ۱۳۹۹

جاده ایرانشهر به خاش

«بمپور»

تازه می شد زیر شرجی بامداد

و چشم های تو

هزار عروس دریایی را

به آب های «کنارک»^(۳۱)

پس می داد

صبح شد

«تمبوره زن»

هنوز از سرانگشت هایش

«زهیروک»^(۳۲) می چکید

سازها

گرم می شدند زیر پنجه ی مطرب

قیچک

سیم پاره می کرد تند و تند

(قلاده بود، گویی

پانوشت‌ها:

۱ بیدل، عبدالقادر بیدل دهلوی
شاعر بزرگ سبک هندی.
۲ بمپور = شهرستان کهن سال
بمپور در ۲۰ کیلومتری ایرانشهر
در اصل بُن‌پور به معنای پدر
فرزندان.
۳ مَکران (مکوران)، به اقلیم
جنوبی بلوچستان گفته می‌شود.
۴ و ۵ ناهوک و پیرآباد، از مناطق
عرفان‌پرور بلوچستان در منطقه
سراوان دو عارف بزرگ بلوچ:
شیخ حسام‌الدین ناهوکی و
خواجه نبی بخش پیرآبادی از این
دو روستای ارجمند برخاسته‌اند.
۶ خواجه محمد مرشدی از عرفای
برجسته و نام‌آشنای بلوچستان.
۷ و ۸ قیچک و بنجو: نام دوساز
محلی که در سیستان و بلوچستان
نواخته می‌شود.
۹ تمبوره یا تنبیره، سازی بلوچی
به درازای یک متر که دارای سه
سیم است و در قسمت پایین
کاسه‌ای دارد که «دب» نامیده
می‌شود. تمبورزن: هنرمندی که
تنبوره می‌نوازد.
۱۰ میرکمبر (میرقنبر)، از مردان
مبارز و شجاع بلوچستان که
حماسه‌هایش به داستان‌ها
و ترانه‌ها و آیین‌های بلوچ راه
یافته است مقبره میرکمبر در
منطقه بنت قرار دارد.
۱۱ هانی و شی‌مرید، دو دلدادۀ
مشهور که زیور داستان‌ها و
موسیقی بلوچستان شده‌اند.
۱۲ هلو... هالو... و... لرو لارو،
ترانه‌های ماندگار بلوچی که در
عروسی‌ها خوانده می‌شود.
۱۳ سنگان، منطقه‌ای آباد و زیبا

در حاشیه قله تفتان که انارش
شهرت جهانی دارد.
۱۴ کلپورگان، روستایی در نزدیکی
سراوان که سفال‌اش ثبت
جهانی شده است.
۱۵ بیرک، رشته کوه‌های سربلند
بیرک از خاش تا مهرستان که
هنوز گُنام پلنگان و خرس
هاست.
۱۶ تُلولو، کِل زدن، شادی کردن
در جشن‌ها و عروسی‌ها.
۱۷ راسک، منطقه‌ای کوهستانی،
صخره‌سار و بسیار زیبا در
شهرستان سرباز.
۱۸ پیشین، دهستانی بزرگ از
منطقه راسک که "سدپیشین"
در آن واقع است.
۱۹ بولان، کوهی ست نام‌آور و
سرافراز در مرز پاکستان.
۲۰ نگور، شهری در نزدیکی چابهار
با باغ‌های پرتقال و موز و انبه.
۲۱ جازموریان، تالاب روح نواز و
بزرگ جازموریان بین دو استان
کرمان و سیستان و بلوچستان.
۲۲ باهوکلان، از رودها و مناطق
بکر و بدیع بلوچستان که
چشم‌ها را می‌نوازد.
۲۳ دلگان، منطقه‌ای در غرب
بلوچستان با مزارع زیبای حنا و
چای ترش و کنجد.
۲۴ سرخه، تنگه‌ای است با آب‌هت
و در عین حال زیبا در ناحیه
مکران (بلوچستان جنوبی) که
یادآور حوادث تاریخی بسیاری از
جمله نبرد بلوچ‌های دلیر با قوای
انگلیس است.
۲۵ لاشار، منطقه‌ای مردپرور بین
ایرانشهر و تنگه سرخه.
۲۶ ماشکید، رودخانه‌ای زیبا با
مناظر دل‌انگیز.
۲۷ بنت، منطقه‌ای در نزدیکی

چابهار.

۲۸ تفتان، بلندترین کوه
آتشفشانی بلوچستان واقع در
چهل کیلومتری شهرستان خاش
در ناحیه سرحد که باغ‌های
انار، گردو، و زردآلوی روستاهای
اطراف آن برزیبایی‌اش افزوده
است.
۲۹ دره نگاران، دره‌ای زیبا در
۴۵ کیلومتری سراوان با چشم
اندازهای بدیع.
۳۰ هودیان: منطقه‌ای گردشگری
در نزدیکی دلگان با چشمه‌های
آب گرم معدنی.

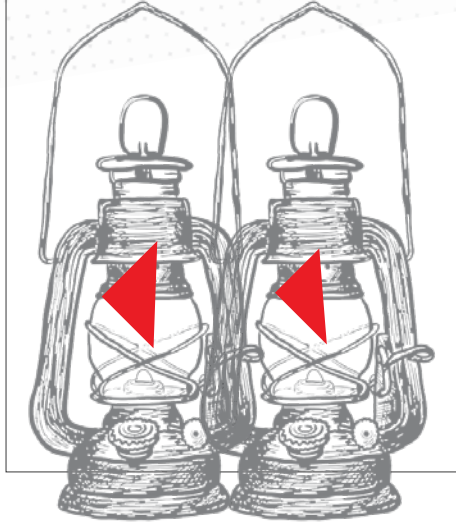
شماره

سی و دوم
زمستان ۱۴۰۲
(دوره جدید، دوم)

۱۳

۳۱ گُناک: بندری بسیار زیبا در
انتهای آب‌های خلیج فارس و
ابتدای اقیانوس هند.
۳۲ زهیروک: نغمه‌های عاشقانه
و هجرانی بلوچستان. از مقام‌های
موسیقی بلوچستان.
۳۳ پیرپتر: نوعی موسیقی آیینی
و عرفانی در مکران و قصرقند.
۳۴ قصرقند: شهری فرح‌بخش
با باغ‌های زیبای انبه و لیمو
در بلوچستان جنوبی (مکران)
که صنایع دستی و سوزن‌دوزی
مردمان نجیب‌اش شهرت جهانی
یافته است.

* برگرفته از مجموعه شعر «از
مرزۀ ماه» نشر همسایه، چاپ
دوم ۱۴۰۲.

ادای احترام به مسعود خیام

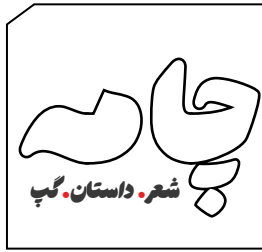

حضرت استاد فقید خدیو جم خودش
به من (شفیعی کدکنی) گفت:
سیدمحمد محیط طباطبائی با لسان
مبارکش به من گفت که افسانه وجودی
دو خیام را از لاج مجتبا مینوی درست کرده
و واقعاً قصد نداشته که دو خیام برای
تاریخ ادبیات بسازد.

مسعود خیام

شماره ۳۳ مجله ادبی چامه (بهار ۱۴۰۲) ویژه‌نامه‌ای برای، پژوهشگر و شاعر گرامی روح‌انگیز کراچی خواهد بود. این ویژه‌نامه با همکاری استادان و نویسندگان هم‌روزگار ما در اختیار علاقه‌مندان قرار خواهد گرفت.

chamehmag@gmail.com

Interview ▶ Story ▶ Poem

▶ www.chamehmag.ir ◀